СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. Рік XXIV. Ч. 20. Джерзи Сити, Н. Дж., вторoк, 26. січня, 1926.

VOL. XXXIV. No. 20. Jersey City, N. J., Tuesday, January 26. 1926. THREE CENTS

Скликують нову вуглеву конференцію.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА., 24. січня. — Для полагодження вуглевого страйку скликується на вівторок, дня 26. січня, до сього міста нову вуглеву конференцію.

Скликує сю конференцію Меркел, голова спільного комітету властителів та майнерських представників, на проєкт, поданий Джаном Луисом, головою майнерських юній.

Майнерські представники кажуть, що яко перший плян на конференцію вони предложать плян Лінета, видавця скрентонського Таймсу, а властителі кажуть, що вони на сей плян ніяк не згодяться. Ся суперечка не ворожить конференції легкого доспіху.

БОРОТЬБА МЕЖИ ІТАЛІЙСЬКИМИ ПАРТІЯМИ ЗА ФАШИЗМ ПЕРЕНОСИТЬСЯ ДО АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК, 24. січня. — Нюйорська поліція арештувала нині італійського імігранта Вінценца Капуляна, що крутився з торбинкою в руках коло редакції італійської ґазети Корієре Д'Італія. На поліції показалося, що арештований мав у торбинці бомбу, яку, як він самий говорив, мав думку підкинути під фашистську ґазету.

Нині вечером ставлено тут в одному італіянському театрі протифашистську штуку. Сильний кордон поліції стеріг театру перед нападом зі сторони фашистів.

„ВИКОНУЙТЕ ПРОГИБІЦІЮ АБО ЗМІНІТЬ ЇЇ".

ВАШИНҐТОН, 24. січня. — Федеральний прокуратор Бакнер говорив на одній конференції, що конґрес повинен або ухвалити відповідну суму на виконування прогибіції або не вдавати, що він прогибіцію виконує, та змінити прогибіційний закон.

ЗАТОНУВ КОРАБЕЛЬ.

НЮ ЙОРК, 24. січня. — На Атлянтійському океані при вході до ріки Делаверу зударилися зі собою норвезький пароxід Солвенґ та американський пархоід Векюум. Солвенґ затонув, стративши зі залоґи двох моряків. Решту виратували лоди, спущені з Векюума.

ВЧЕНИЙ ЗАПОВІДАЄ ПЕРЕСИЛАННЄ ТЕПЛА РАДІОМ.

ПИТСБУРҐ, ПА., 24. січня. — Дибел, професор технолоґічного інституту Карнеґі, заявив тут на зборах Американського Товариства Інжинерів Огрівання, що він робить розсліди, потрібні для винаходу способу пересилання теплоти радіом, як се нині уже роблять з голосом. Він упевняв, що він не має найменчого сумніву, що се йому дійсно вдасться. Тоді всякі печі, рури та другі причандали огрівання стануть зайвими.

СТРАШНИЙ ПОЖАР.

АЛЕНТАВН, ПА., 23. січня. — Вчасним ранком погорів тут готель Лафаета, який має вже понад сто літ. Підчас пожару згоріло на вуголь 11 осіб, а щодо 5 других осіб заряд непевний, де вони поділися. Причина пожару невідома.

ПЕРШИЙ АРЕШТ У ТАЄМНИЧІЙ СПРАВІ ЖІНОЧОГО КАДОВБА.

ФІЛАДЕЛФІЯ, 24. січня. — Поліція арештувала тут хіропрактора Давида Маршела, котрого вона обжаловує за вбийство панни Анни Дітріх, котрої тіло без рук, ніг і голови найдено минувшого четверга в ліску коло Мідії, Па.

Поліція арештувала Маршела на основі довгого допитування, яке роспочато на тій основі, що він був близьким приятелем дівчини, що погибла від огидного злочину. Поліція найшла вже голову дівчини, а коло неї частину спаленого килима; поліція переконалася, що Маршел купив собі недавно новий килим до своєї канцелярії.

ВИКЛЯТИЙ ЕПИСКОП ПРО СВОЇХ ТОВАРИШІВ.

НЮАРК, Н. ДЖ., 24. січня. — Вілєм Бравн, зложений з уряду епископ епископальної церкви, виголосив тут у двох церквах таку саму проповідь, в якій межи инчим говорив про свою екскомуніку. Він сказав, що виразної формулки на релігію нігде нема, а його викинено на основі церковних правил, які вложили епископи кілька століть тому назад, коли вони ще вірили, що земля плоска, та коли церква боронилася силою проти думки, що земля округла.

„Епископи, які мене засудили", — говорив епископ, — вірують, що всі недуги походять з того, що гадюка старалася перехитрити Бога в раю. Я признаюся, що я в се не вірую. Але я маю право сумніватися. Саміж теольоґи признають, що ми живемо в віці терпимости."

КОРАБЕЛЬ БЕЗВЛАДНИЙ НА ОКЕАНІ.

НЮ ЙОРК, 24. січня. — Надатлянтійські стації бездротного телеграфу дістали радіові депеші британського тягарового корабля Антінова, якого сильна буря на океані обезвладнила так, що він не має сили плисти та здався на ласку й неласку филь. На поміч йому поплив парохід Рузевелт та станув коло нього, готовий на всяку евентуальність. Довкола кораблів шаліє далі страшна хуртовина, яка не дає можливости переносити моряків зі загроженого корабля.

СЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА РІДНУ ШКОЛУ.

В січні сього року збірки призначені на Рідну Школу в Галичині.

Всі збірки посилати через:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

МОЛОДИЙ ПАЛІЙ.

НЮ ЙОРК, 22. січня. — Арештований за підпали Томас Ровбак, 16-літний хлопчина, признався поліції, що за послідні два місяці він підпалив 12 домів.

Поліція вважає його за божевільного піроманяка (палія) та задержала його в арештах без запоруки, щоби віддати його під лікарські оглядини. Кромі підпалів він любувався теж у даванню пожарній сторожі фалшивих огневих алярмів. Переловлено його на сьому 14 разів.

ВЧЕНІ ПЕРЕМІНИЛИ ОДНІ ЕЛЄМЕНТИ НА ДРУГІ.

НЮ ЙОРК, 24. січня. — Посвячений науці тижневик „Сайентифик Американ" подає, що двома ученими Д-рови Смитсови й Карсенсови, професорам амстердамського університету, вдалося переміняти олово на другі елементи. Доконано сього при помочи всокої теплоти.

УКРАЇНСЬКА ҐАЗЕТА В ЮГОСЛАВІЇ.

„Руски Новини", тижневик „за Русинох у Кральовини С. Х. С.", що виходить заходом „Руско-Народного Просвітного Дружства" в Руському Кересґурі (Бачка), перейшов у другий рік видання. Орган цей видає Дюра Павич, напрям його національно-український. Мова „Р. Н." українська з сильною домішкою лемківських і хорватських слів. „Р. Н." обслуговують потреби 30,000 Українців Югославії, що в головній своїй масі переселилися туди давно із західних окраїн (Уж, Земплин) українського Закарпаття і мають навіть свого гр.-кат. епископа, відомого українського патріота о. д-ра Нярадия. Адреса „Р. Н.": „Руски Крстур, Бачка, С. Х. С. З останніх чисел „Н. Р." довідуємось, що заходом тогож „Р. Н. Просв. Дружства" вийшов, як і попередніми роками, „Руски Календар на 1226 рок". Ціна його 20 динарів. Замовлення на подану висше адресу.

ВИКЛЯТИЙ АРХИМАНДРИТ.

У православній церкві у Вильні, при монастирі св. Духа, святочно проголошено екскомуніку бувшого архимандрита Морозова, який перейшов на католицизм.

СЬОГОРІЧНА КОЛЯДА ДЛЯ РІДНОЇ ШКОЛИ.

Різдвяна Коляда рішає річно про судьбу Рідної Школи, про її істнування. Якщоби Різдвяна Коляда не дописала, змушена булаби Рідна Школа замкнути свої школи і припинити дальшу діяльність. В той спосіб булиби ми позбавлені під Польщею ще й тих останніх шкіл, в яких можна виховати молоде покоління на ідейних борців за волю українського народа.

Наш нарід в краю розуміє вагу Рідної Школи. Тому в минулім році, коли холод і голод визирав з наших сільських хат, коли за коляду на Рідну Школу саджали колядників в польську тюрму, 1126 громад пішло з колядою і наколядувало по наших горем прибитих селах $10,000. Себто зібрали на Рідну Школу за один раз таку суму, якої не складає ціла американська Україна за цілий рік.

А ми не повинні дати себе випередити в коляді старому краєви. Ми повинні зложити на ту ціль більше як складає голодне село в Галичині. Тому йдім з колядою на Рідну Школу в кождій місцевости, а зібрану коляду пересилаймо негайно до краю на потреби Рідної Школи через:

OBYEDNANNYE,
847 N. Franklin St.,
PHILADELPHIA, PA.

НЕПОХИТНИЙ СОБОР.

Польські архітекти та піротехніки, що вживають при розборі православного собору у Варшаві динаміту, не можуть дати собі ради з ґранітними стінами собору. Відломки вибухових матеріялів летять далі на сусідні доми та бють шиби, а собор „не дається". Шиби вилетіли в Европейськім готелі та крамниці Радіотехнічного Товариства. Один з часописів пише, що нищення собору коштує вже більше, ніж сам собор.

БАГАЧІ МАЮТЬ ЩАСТЄ.

Представник шведського сірчаного промислу Нільсон, підчас побуту у Варшаві згубив, їдучи в автомобілі, велику суму гроший у ріжних валютах. Не памятав ні шофера ні автомобілю. Поліції вдалось відшукати шофера, який звернув власникови ненарушену теку з його капіталами.

ЖАРТ ПРИРОДИ.

Якась родина у Празі одержала рідкий дарунок у сам Різдвяний вечір: уродився їй син, зовсім нормальний та здоровий, але з серцем не на звичайнім місці. Серце цієї дивної дитини находиться поза межами грудної клітки і лежить свобідно на грудях. Воно є більше як нормальне і дійшло до грудий через щілину, яка пізнійше заросла. Дитина покищо зовсім здорова, одначе лікарі не вірять в її довший вік, тому, що таке серце богато більше реаґує на зовнішні впливи. На всякий випадок, учені подивляють дитину більш як її власні родичі, вважаючи її „семим чудом світа".

ЩАСТЯ.

Щастя, яке ввижається стільки тисячам людий у формі нежданої великої виграної на льотерії, або заморської спадщини, зійшло цими днями на одного мадярського портієра. Цей щасливець, Адольф Брюк, одержав у спадщині по своїх предках 375 міліярдів у мадярській валюті. Один з його предків виеміґрував до Австралії і там в 1888 р. залишив 15 міліонів фунтів, без заповіту. Його нащадки вели трийцятьсім літ доказовий процес, що є законними претендентами до цієї спадщини. Не диво, що портієр Брюк, одержавши повідомлення про таке майно, поставився покищо до нього скептично і заявив, що покине свою посаду щойно тоді, коли одержить обіцяну суму.

ВІДКРИТТЄ ДЕРЖАВНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ОПЕРИ В. ХАРКОВІ.

Сього року перший раз поставлено широко українізацію театру. Тепер зукраїнізовано вже 11 держ. театрів. Театри удержуються почасти місцевими засобами, а почасти тими грошевими засобами, які віддає на ту ціль держава.

Відкриттє державної української опери в Харкові мало святочний характер. Першою була в тій опері „Сорочинська ярмарка" в українській мові. Крім сього виставлено в українській мові „Аїду" і „Князя Ігоря". Перекад текстів на українську мову зробили найвизначнійші поети.

Окремо від українських театрів стоїть київський „Березіль". Се радше експериментальний театр. В ньому творять підвалини та працюють над культурою українського „революційного театру".

Лойд Джордж заповідає економічну крізу в Англії.

ЛОНДОН, 24. січня. — Бувший англійський премєр Лойд Джордж каже, що Англія небаром стане перед небувалою економічною крізою, коли скінчиться державна допомога углекопам і вони виступлять до страйку та приєднаються до теперішньої армії півтора міліона безробітних.

Ситуацію, каже він, погіршило ще те, що в Англії привернено золоту вартість паперових фунтів стерлинґів, бо се, каже, побільшило ввіз закордонних товарів а зменьшило вивіз товарів англійських заграницю.

ШТРЕЗЕМАН ІДЕ ДО ПАРИЖА.

ПАРИЖ, 24. січня. — Сюди приїде німецький міністер закордонних справ др. Штреземан на розмову з міністрами закордонних справ Франції й Англії, Бріяндом і Чемберлейном у справі виріщення деяких питань у звязку з локарненським договором.

Кажуть, що вони обговорять справу вступлення Німеччини до Ліґи Народів і її участи в міжнародній розоружній конференції.

КАРДИНАЛ МЕРСІЄ ПОМЕР.

БРУКСЕЛЯ, столиця Бельґії, 23. січня. — Кардинал Мерсіє, голова бельґійської католицької церкви, помер сьогодня у 74-ому році.

Він 29-ого м. м. перебув операцію, по якій вже не видужав і по кількатижневих терпіннях спокійно віддав духа.

Ціла Бельґія вкрилася жалобою по смерти старого голови церкви, якого Бельґійці вважали героем від часу, як він підчас війни боронив бельґійську справу у часі німецької окупації Бельґії.

З усіх сторін світа наспівають спочування ізза страти великого духовника. Папа римський Пій XI вислав спеціяльне спочування.

КЛЕМАНСО ПРО ВИЛСОНА.

ПАРИЖ, 24. січня. — Старий Клемансо сказав сьогодня до американського видавця Джана Дж. Берка, що Вилсон не розумів не тільки Европи, але й Америки, а також не знав людської вдачі і не вмів примінитись до людських вимог.

ПРИГОДА ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИКА.

ЛОНДОН, 24. січня. — В суботу їхав князь Валії з Лондону до Мелтон Мавбрей поспішним поїздом, який гнав 60 миль на годину. Ізза виломаних шин на шляху зелізниця мусіла несподівано пристати, але обійшлося щасливо і князеви нічого не сталось.

ЗА ГРОШІ ДЛЯ КАЙЗЕРА.

БЕРЛІН, 24. січня. — Берлінські соціялісти і комуністи аґітують, щоб віддати народови до рішення через загальне голосовання, чи бувшому кайзерови платити відшкодовання за його посілости, чи забрати їх на власність держави.

До них хочуть приєднатись також католики і демократи.

ОРУЖЕ ДЛЯ МОНАРХІСТІВ.

ВІДЕНЬ, 24. січня. — Австрійська поліція переловила в Ґрацу 40 пак оружя й амуніції, які переслано з Італії до Угорщини для тамошніх монархістів.

РУМУНІЯ ПРОГАНЯЄ НІМЦІВ.

ВІДЕНЬ, 24. січня. — З Румунії повідомляють, що румунське правительство постановило прогнати з Трансилванії насильно 20,000 Німців і Австрійців.

ПОЛЬСЬКИЙ ЗЛОТИЙ 14 ЦЕНТІВ.

ПАРИЖ, 24. січня. — Минулого тижня польський злотий підскочив уже був на тутешній біржі до 16 центів, а тепер упав до 14 центів.

ВОЗДУХОМ НА ЗАСЛАННЄ.

МОСКВА, 24. січня. — Російська советська влада постановила возити літаками засуджених на засланнє в Соловецькому монастирі на острівці на Білому морі (на північний захід від Архангельська).

УБИВ АКТОРА НА СЦЕНІ.

МОСКВА, 24. січня. — Сьогодня грали в тутешньому театрі драму „Катерина Велика і Пугачов", в якій головний актор убив актора, що зображував чорний характер. Він вимірив до нього револьвер і ранив його смертельно.

Публика була стрясена сею подією і гру на сцені перервано. Так трагічно скінчилась драма.

ГОЛОД В КИТАЮ.

ГАНКОВ, Китай, 24. січня. — В деяких провінціях панує великий голод. Населеннє масово вимирає, а хлопці в дорослому віці ідуть в опришки і жиють з грабіжі. Дітий викрадають і продають в неволю.

СТРАЙК КУПЦІВ.

МОСКВА, 19. січня.—В місті Артемовску і Славянску купці застрайкували ізза надмірних податків.

Вони позамикали склепи і відіслали дозволи до комісаріяту скарбу, кажучи, що при таких високих податках, які їм назначено, не можуть вести бизнесу.

Се перший такий страйк в Росії.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One Year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six Months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three Months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One Year	$10.00	На рік	$10.00
Six Months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three Months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УСПІХ РОБІТНИЧОГО БАНКУ

Коли в 1923. році повстав у Ню Йорку перший робітничий банк, тоді американські ґазети, стоячі близько капіталістичних та банкирських кругів, похитували головами з недовірям. Не хотіли вони вірити, що така річ можлива, щоби робітники потрафили роздобути довіря до себе серед робітничих мас та заряджувати як слід зложеними в банку ощадностями.

По пів третя року існовання сей юнійний банк виказався з приводу Нового року великим доспіхом. З пів міліона долярів його ощадности зросли в тринайцятеро, і недавно перенісся до будинку, в якому само приміщенне вважається признакою аристократичности.

Успіх сього банку се успіх робітників, і то переважно імігрантів, які виключно становлять депозиторів сього банку. Сей успіх показує, що не святі горшки ліплять, та що всякої штуки, яку вважається трудною, при добрій волі й відвазі можна навчитися. Треба мати лишень відвагу рішитися на се діло, та сильну волю видержати в ньому.

Дорогою такого навчання фінансових операцій американські робітники добувають собі мирною дорогою кращу будучність лекше й певнійше, як московські теоретики кровавою революцією.

ВАРТІСТЬ І КОШТИ ШПІОНСЬКИХ ЗАКОНІВ

Підчас недавної промови перед нюйорською адвокатською палатою ґенеральний прокуратор, себто щось в роді міністра судівництва, Злучених Держав нарікав на те, що американського прогибіційного закона не можна виконувати тому, бо богачі платять високі ціни за доставленне собі горівок та других напитків. Він теж заявив, що само здержуванне беззаконної торговлі напитками коштує федеральний уряд коло 30 міліонів долярів у рік, та що вся ся сума йде з безпосередних податків, себто просто з кишень податковців.

Признанне невдачі в виконуванню прогибіційного закона не першина. Признавався до сього уряд щиро вже не раз. Що прогибіційного закона виконати не можна, се знають нині вже всі люди в Злучених Державах, хоча завзяті прихильники прогибіції ще далі по фарисейськи вдають, що вони вірують, що прогибіцію колись буде можна справді перевести.

Не першина теж се обчисленне коштів. Перший раз лишень у історії прогибіції урядник зложив вину за невдачу прогибіції на богачів. Першина се тому, бо досі прогибіційні урядники, кілько раз отворили рота, по пяному чи тверезому, то все складали вину за невдачу прогибіції на „форейнерів", на „проклятих ганків". Се перший раз в історії прогибіції показано пальцем на справдішного найбільшого виновника та знято вину з того нещасного барана, на якого досі складано все вину за всяке нещасте в Америці, від глупости законодавців до землетрусу включно.

Власне ся урядова пригадка про невдачу прогибіції може дасть нагоду спитатися про можливість удачі другого проєктованого закона, закона про реґістрацію чужинців. Основа сього закона те саме недовіря чи страх перед іміґрантом, яким послугуються фаризеї, які складають вину за невдачу прогибіції на іміґрантів. Значить, основа сього закона фалш, фаризейство, дітвацько-дикунська боязливість людий, які в дечому ріжняться від нас.

Як будеться переводити сей закон про реґістрацію? В який спосіб сих 8 міліонів чужинців запишеться в американських урядах? Чи сі всі чужинці підуть добровільно до урядів дати собі зняти відтиски з палців, як яким злочинцям? Але коли якесь поважнійше число не піде, то як виловити непослушних? Чи не вишле уряд рій шпигів, які будуть слідкувати за сими непослушними, пізнавати по виговорі чи носі сих нових бутлеґерів? І як вони будуть могти розпізнати американського горожанина від нереґістрованого чужинця? Скілько то клопоту буде робити сей закон людям зовсім неповинним.

Тай чи виловить він всіх винуватих? Чи сі нові федеральні шпиги, найшовши такого нереґістрованого чужинця, не дадуться перекупити, як нині даються перекуплювати прогибіційні аґенти? Трийцять міліонів долярів забирає американський уряд нині з кишень своїх добрих горожан, щоби викинути їх в болото, вдаючи, що виконує закон, якого виконати не можна. Скількож тепер буде коштувати виконанне реґістрації? І на що здадуться сі міліони долярів, які уряд витягне з кишень податковців на удержанне реґістраційних урядників та шпигів?

Коли американському урядови справді заваджають десятки міліонів у кишенях американського населення, коли він рішився за всяку ціну сі гроші видати, то чому не видати їх так, щоби з того була суспільности користь? Чому не видати кількадесять міліонів долярів на поученне американських дітий, молодих і старих, що боятися іміґранта через те, що він говорить троха інакшою мовою або місто їсти англійський ростбіф або верджінські паланиці, їсть український борщ або німецьку ковбасу, нема найменчої розумної причини. Така наука не пішлаби в ліс. Певно всім дітвакам наукою страху з голови не вигнавби, але половині можеби вигнав. Навіть се бувби кращий вислід, як кидати гроші в болото через реґістрацію чужинців.

В. Кедровський.

ЩО НАМ ТРЕБА В АМЕРИЦІ

Тепер перейдемо до навчання історії України. Уже у другій клясі можна починати ознайомлення учнів з історією українського народу, коли при нагіднім читанні вміщених в читанках історичних епізодів, поширювати їх та представляти учням більш яскраво. Уже в третій і четвертій клясі історію повинно вчитися цілком систематично, але знов малюючи її в живих історич. подіях, фактах так, щоб вони оживали і яскраво повставали в уяві учнів.

Тут подаю програм історії України за проєктом Міністерства:

Програм

пропедевтичного курсу історії України.

Перший і другий роки навчання присвячуються вступним бесідам.

3 кляса:

Вступні бесіди провадяться дуже коротко, але більш системно, починаючи з огляду життя доісторичної доби.

Словяне та їх побут до утворення Київської держави; ґеоґрафічні ознаки території, заняття словян. Рід та його життя: словянські оселі-городища. Звичаї словян, помста, суд.

Віра словян, культ предків. Поганські (боввохвальські) свята.

Мирні та войовничі зносини з сусідами.

Київська держава. Перші князі та їх діяльність (бажано використати колядки); боротьба з ворогами, походи в чужі землі. Збір дані („полюддя").

Походи словян на Греків; договори (коротко).

Володимир та хрещення Руси; христіянство до Володимира. Розповсюдження христіянства і наслідки його. Монастирі та їх роля.

Ярослав та його діяльність. Київська держава після Ярослава: ворожнеча поміж князями; боротьба з половцями (використати „Слово о полку Ігореві").

Володимир Мономах. Життя київського князя.

Населення Київської держави: бояре, смерди, раби в формі побутових картин за „Руською Правдою").

Занепад Київської держави.

Галицько-Волинська держава. Заняття мешканців. Боярство в Галичині і його роля. Роман Великий. Обєднання Галицько-Волинського князівства. Король Данило.

Татари: побут їх, руйнування українських земель. Золота Орда.

Юрій І., король.

Перехід українсько-білоруських земель під литовських князів. Литовсько-Руська держава; український характер її. Унія Литви з Польщею (про Кревську тільки згадати, спинитися на Люблинській).

4 кляса:

Польща XV-XVI віку. Державний та суспільний устрій Польщі: король, шляхта. Анархічний характер Польської держави: боротьба поміж панами, наїзди.

Напади кримських Татар на Вкраїну (з народніх пісень).

Стан українського народу під Польщею. Денаціоналізація українського панства; духовенство, міщанство, селянство. Культурно-національний занепад. Заселення українських степів (слободи).

Козаччина. Життя козаків у степах (з пісень і дум). Січ. Байда. Козацькі походи (з пісень і дум). Перші козацькі повстання. Релігійна унія і боротьба проти неї.

Участь козацтва в культурно-національній боротьбі. Петро Конашевич—Сагайдачний.

Життя українського магната XVI-XVII віку (як зразок, Ярема Вишневецький).

Становище і побут селянства. Українська жінка XVI-XVII віку.

Козацькі повстання XVII віку до Хмельницького. Стан українського народу в половині XVII віку. Повстання Хмельницького (народні пісні). Зборівський та Білоцерківський мир. Трудність боротьби, татарські руйнування. Спілка з Москвою та її характер.

Орґанізація державного ладу на Вкраїні: гетьман та старшина, козаки, посполитство. Соціяльний лад (думи та пісні). Українсько-московські стосунки.

Спроби втримання Української держави з допомогою чужинців: Поляків (Виговський) та Турків (Дорошенко). Поділ українських земель між Москвою та Польщею. Збільшення московських впливів у Гетьманщині (розглядати окремо діяльність кожного з лівобережних гетьманів не потрібно: досить дати загальну характеристику московсько-українських стосунків того часу).

Руїна; її причини. Відмітити тут головних державних діячів того часу. Остаточний поділ українських земель; його причини. Андрусівська умова.

Життя вкраїнської старшини в другій половині XVII в. Старшинська землевласність, аристократичні тенденції, впливи Західньої Европи. Життя козацтва та посполитства.

Іван Мазепа та його політика. Політичний занепад на Вкраїні після Мазепи (загальна характеристика, не спиняючись докладно на кожному з гетьманів). Розумовський і знищення гетьманства. Українське громадянство XVIII в., побут української старшини: культура, освіта. Селянство у Гетьманщині (народні пісні) та Польщі. Протести народні проти утисків, гайдамаччина (розглянути лише рух 1768 р.).

Руйнування Січі (народні пісні).

Боротьба московського уряду з українською культурою: російська мова у школах, нищення українських книжок, цензура.

Утворення на Вкраїні загально-російського ладу, юридичне переведення кріпацтва, українська старшина і її роля.

Занепад українського національного життя.

Поділ правобережної України між Австрією та Росією.

Національне відродження XIX віку в Галичині і на Вкраїні російській. Боротьба за школу і політичні права в Галичині. Значіння культурно-національного життя Галичини для всеї України.

Життя українського народу в XIX в. Кріпацтво, брак національної школи та освіти. Визволення селян з кріпацтва. Зріст української ідеї в другій половині XIX віку та в XX віці.

Кольонізаційний рух Українців на Схід.

Українське життя з часів світової війни.

Боротьба за українську державність.

Пояснення до програму історії України.

Навчання рідної історії ведеться без підручника шляхом бесід, колективного читання, ознайомлення з народніми поетичними творами та драматизацією їх. У великій пригоді при навчанні історії стають екскурсії.

При виборі матеріялу для бесід з рідної історії вчитель повинен брати ті доби та історичні явища, котрі дадуть дітям знання про самих себе; розбудять свідомість їх національного походження. Учитель повинен розвинути в дітях любов та повагу до рідної нації. У перших бесідах треба ознайомити дітей з явищами та речами доісторичної доби, головне з такими, які ще нині трапляються в житті, що оточує дитину: вогонь та його вжиток, знаряддя, котрими колись чоловік добував собі їжу, та все необхідне для життя. На цих бесідах порівнюється сучасне з минулим, виробляється в дітях загальне поняття про історію. Учитель мусить звернути увагу дітей на спільні інтереси, спільне життя людей, виявити їм форми суспільного життя: старі та сучасні, вже їм знайомі: сімя, родинний звязок; далі село, волость, місто. Влада сімьова. Верховна влада при кожній формі суспільного життя.

Далі даються відомости: Відкіля пішли Українці. Як жили наші предки до прийняття віри Христової. Володимир та христіянство. Для характеристики життя поганської доби та доби Володимирової можна використувати в бесідах та співах зразки народньої творчости, наприклад веснянки: „А вже весна, а вже красна", „Ой на горі, на горі" (можлива драматизація), „Ой не рости, кропе, високо та й у городі" та инші зі збірника пісень Драгоманова та Антоновича, як от „Ой там під вербою зібралася рада, хлопців громада", „Ой як бє та бє на царів город" та другі.

Дальші бесіди присвячуються добі татарській. Вияснюється дітям, хто такі татари, чого вони насовувались на Вкраїну, як українська людність захищала своє життя. Звертається увага на те, що перебування кочовників та татар протягом декількох століть на значній частині території Вкраїни затримало нормальний розвиток Української держави, знесилило її та дало змогу иншим державам за цей час зміцнитися за спиною України, а далі й захопити знесилену Вкраїну під свою владу.

На цьому кінчається перший рік навчання історії.

Треба памятати, що не кожна дума й пісня досить вичерпує відомости про те історичне зявище, яке в ній малюється, і тому вчитель у міру потреби додає до пісні свої пояснення в формі оповідань або бесід з дітьми.

В 4 клясі починається курс історії доби перебування України під Польщею. Бесіди починаються з ознайомлення дітей з характером Польської держави XV—XVI віку. Тут було-б добре порівняти державний устрій Польщі з устроєм вже відомої дітям Київської держави. Підкреслити анархічний характер Польської держави, сваволю панства і перейти до стану українського народу в ті часи. Вияснити, що було причиною виникнення такого чинника, як козацтво. Коротенько дати історію розпаду великого татарського царства та заснування в Криму окремого ханства. Напади татар. Звідки взялися Турки. Боротьба з ними (з народніх пісень та дум). З тих же пісень вивести, хто головним чином був оборонцем рідної землі від ворогів. З дум треба використати „Невольницькі плачі", про Марусю Богуславку, про трьох братів Озівських, про козака Голоту. Історичні пісні про Коваленка, „З суботи на неділю заказали на війну", „За річкою вогні горять, там татари полон ділять". Далі йде козаччина. Заснування січі, боротьба козаків з татарами, турками та Польщею. Матеріяли: Драгоманов і Антонович (збірник „Историческія пѣсни малорусскаго народа"). Більш підхожі для початкової школи: „Про Самійла Кішку, про Байду Вишневецького, жидів рандарів" (характеристика стосунків з польською владою), „Ой січ, мати" і багацько инших, які вчитель вважатиме підхожими.

Бесіди про гетьманів. Звернути увагу на гетьманство Сагайдачного (турецькі походи, стосунки з польською владою, просвітня робота).

Хмельниччина. Із народньої творчости у Драгоманова: „Хмельницький та Барабащ", „Чи не той то хміль, що коло тичини веться" (Жовті води), „Не дивуйте, добрі люде" (про Перебийноса), „Від темного лісу та зеленого гаю" (про Нечая), „Зажурилася Хмельницького сідая голова", дума про Морозенка.

Вияснити постать Мазепи, яко патріота України, на основі матеріялу, який учителеві треба підібрати з підручника проф. М. Грушевського.

Гайдамаччина. Боротьба з Польщею у XVIII в. Матеріял можна найти у збірниках Лисенка: „За Сібіром сонце сходить", про Саву Чалого, Українські пісні Коноценка: „Ой пили ми, пане брате", „Дарувала Катерина козакам лимани".

Далі зруйнування Січі, закріпощення української людности. Матеріяли: Пісні про панщину та рекруччину. Збірник Чубинського: „Добре буде нашим батькам на Вкраїні жити", „Ходить попик по церковці", „Намахавсь мужик косою". Збірник Котенка: „Полетіла зозуленька". Збірник Лесі Українки.

Часи культурного та державного занепаду. Звернути увагу на прогноблення українського письменства та мови. Тут вчителеві помагає курс історії Грушевського та історія письменства Єфремова.

Відродження української свідомости. Шевченко; його твори та їх значіння. Визволення селян з-під кріпацтва. Тут здебільшого користуватись творами Шевченка, його біографією. Як що буде час, зазначити ще де-яких відомих письменників і діячів сеї доби, напр. Куліша та инших. Для останніх бесід про українське життя за часів першої революції, світової війни та другої революції обовязково використати те, що діти самі бачили або чули від своїх батьків та знайомих, поповнюючи ці відомости науковими даними.

В початковій школі велику допомогу вчителю для навчання дітей історії дадуть художні малюнки та історичні мапи.

В четвертій клясі бажано також звернути увагу дітей на художні багацтва рідного краю — зацікавити їх вишивками, мережками, старовинними убраннями, посудом, горорізьбою то що.

При закінченні курсу історії на першому ступні (в 4 кл.) треба провести з дітьми хоч би одну бесіду про розселення Українців, про кольонізаційний рух. Треба на мапі вказати, як послідовно вік-од-віку ширилася територія українського заселення. Можна зробити навіть окремі мапи шкільні, де-б видно було, як від тої суцільної території відходили гони, котрі часом одривалися й ставали окремими кольоніями (нумерами), які розкинулись далеко за межами України (по Волзі, за Волгою, в Оренбурзькім краї, на Далекому Сході). Не треба обходити мовчанкою й такий факт, як еміґрація. Використати для того й літературні твори, що малюють життя еміґрантів („Без язика" Короленка й инші).

(Дальше буде).

ДЕЩО ПРО ШКОЛУ

(Допись з Шамокин, Па.)

Коли би ми добре розважили, що то таке школа і пізнали її з кождої сторони, певно що не знайшовся би ані один такий, що сказав би, а нащо нам школи; ми обійдемся; вистарчить тая, що до неї тепер ходять. Так, може і правда, що вистарчить, та тілько з одної сторони. Але ми мусимо пізнати її з кождої сторони. Та одна сторона, то школа чужої мови; добре, бо нам і чуже потреба знати, коли ми в чужім краю. Та зістають нам ще три сторони, з котрими ми мусимо добре розпізнатись. А ті три сторони є сторони нашої рідної школи, рідної мови і рідного краю, себто школа українська. Томуж і ми за батьків слідами поступаймо, щоби нам не завстидатись перед чужими народами. Бо таки до того приходить. Наші діти вже тепер рідної мови не вміють. А що буде за кілька років пізнійше. А як вони рідної мови не будуть знати, то вони і за свій рідний край не можуть дбати і боронити його не будуть. Тому всі разом працюймо, нашому молодому поколінню школи будуймо.

Школярка.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Жертви, зложені до Обеднання в місяцю грудни, 1925).

1) На Земельний Банк Гіпотечний у Львові (як було вже оголошено) $2,200.00

2) **Кемден, Н. Дж.** З хрестин в А. Біла на Рідну Школу .... 3.00 (Зложили по $1: Ілія Грушовець, Онуфрій Лазор; Якуб Ґураль 50 ц.; по 25 ц.: Йосиф Шепелевич і Володимир Білий).

3) **Бостон, Масс.** Збірка Сестр. Покрови Пр. Богородиці на голодуючих 175.50

4) **Монесен, Па.** З панахиди на 1. падолиста в укр. кат. церкві, на інвалідів 7.15

5) **Перт Амбой, Н. Дж.** Збірка Тов. Запорожська Січ, від. 155 У. Н. Союза, на голодуючих 14.50

6) **Шикаґо, Ілл.** Юрій Небор, нар. податок (другий раз) 3.00

7) **Джерзи Сіті, Н. Дж.** Бр. св. Івана Хрестителя від. 270 У. Н. С. нар. податок ....15.00 (Зложили: по 75 ц.: Панас Левко, Струж Томко; по 50.: Жарський Василь, Гук Семко, Турчинський Михайло, Баран Михайло, Салюк Михайло, Світніцький Петро, Дорош Дацько, Станіславишин Іван (Поляк), Василюк Ізидор, Ґоїк Василь, Ґріца Стефан, Мазур Андрій, Маланяк Василь; по 25 ц.: Яцків Олекса, Гіль Василь, Бобовник Іван, Рубінович Андрій, Гук Юрко, Гуменюк Григорій, Ленчук Семко, Кулич Левко, Осьміловський Яків, Жарський Йосиф, Мисак Семко, Пігура Микола, Микитка Василь, Дячик Григорій, Струж Роман, Заяць Микола, Салюк Йосиф, Стегніцький Максим, Войчишин Стефан, Кот Стефан, Кіраш Йосиф, Захарейчук Доця, Роґер Павло, Корнило Андрій Кіраш Андрій.

8) **Сиракюз, Н. Й.** $48.45 на голодуючих, а $87 на інвалідів і воєнні сироти 135.45

9) **Дітройт, Міш.** Збірка на Р. Ш., переслав І. Каменецький 32.00

10) **Істон, Па.** Збірка на вечерку в М. Колодруба, на ріжні цили 40.00

11) **Брістоль, Конн.** Збірка з хрестин в В. Панчишина, для інвалідів 6.50

12) **Пітсфілд, Масс.** З хрестин в Д. Сеника, для інвалідів 7.00

13) **Вустер, Масс.** На Голодне Село 5.00

14) **Пітсфілд, Масс.** Зі Служби Божої для інвалідів, переслав О. Яремій 20.00

15) **Филаделфія, Па.** В. Богачевський на Тов. „Просвіта" 2.00

16) **Джерзи Сіті, Н. Дж.** З гостини в Стеафна Кота для інвалідів 20.00

17) **Ню Йорк, Н. Й.** Данило Яворський на Просвіту і часопись 6.35

18) **Міннеаполис, Мінн.** Збірка для інвалідів $14.75, нар. податок $6.50 ....21.25

19) **Палмертон, Па.** Збірки на інвалідів, пер. М. Куба 20.00

20) **Меджестик, Ке.** Григ. Ватраль на сироти 5.00

21) **Ансонія, Конн.** о. Олександер Ротко, нар. податок 3.00

22) **Джанставн, Па.** Збірка на вічу $58.50, по відтягненню коштів $30, переслано ....28.40 (Жертвували по $5: о. Лев Чапельський, Мих. Гладьо, Іван Березовський, Яким Ящинич $3, Антоній Костик $2; по $1: Петро Сцілений, Мих. Козьоринський, Теодор Ковчок, Котерин, Мих. Шютинський мол., Вас. Олексюк, Ясько Теркола, Катерина Костик, М. Сенчишин, Мих. Клепок, Антін Цопор, Стефан Ричак, Стефан Макар, Гриць Ковальчик, Петро Гавриляк, Мих. Красневич, Мих. Сенчишин, Катерина Березовська, М. Шотинський ст., Юрко Ціцор, Василь Коріновський, Василь Горжольський, Доміціян Іванюк, Ст. Бачинський, Юліян Солдан, Мих. Пуняк; по 50 ц.: Дмитро Сущок, Мих. Макар, Василь Січок, Василь Дроздяк, Гриць Пустельник, Мих. Гавриляк, Вас. Лисінський, Микола Вовчак, Теодор Боршівський, Зофія Гавриляк, Мих. Василишин, Яцко Кравчак, Василовський, Дмитро Козьоринський, Йосиф Бандровський, Стефан Загродніческ, Яцко Кравчак, Михайло Пирч, Ілько Порфин, Йосиф Кочиркевич, Микола Іванюк; по 25 ц.: Мих. Мицик, Кирило Восоловський, Іван Кульба, Іван Запоточний, Іван Горяк).

23) **Нюарк, Н. Дж.** $12 інваліди і пол. вязні, по $25 від тов. Січ ім. Ґонти 62.00

24) **Гудсон, Н. Й.** Юлія Субтельна для голодуючих 5.00

25) **Росфорд, О.** Бр. св. Михаїла, нар. податок .... 2.25 (Зложили: Дмитро Бобак $1, о. Юрій Крупа 75 ц., а по 25 ц.: Олекса Невойда і Г. Кушнір).

26) **Геркімер, Н. Й.** На хрестинах в Й. Наконечного для інвалідів 8.00

27) **Сиракюз, Н. Й.** Антін Яворський на „Просвіту" 2.00

28) **Ейкрон, О.** $20 на інвалідів, а $13.50 на сироти 33.50

29) **В. Істон, Па.** Збірка на голодуючих, пер. М. Підгайний ... 8.88 (Жертвували по $1: Микола Підгайний, Дмитро Підгайний, Дмитро Кручовий, Василь Дрботій, Михайло Колодруб, Василь Ґудз, Левко Кузмин, Текля Ґудз, Іван Крочак 50 ц.).

30) **Ню Йорк, Н. Й.** Тов. Український Хор для голодних в Галичині 31.90

31) **Балтімор, Мд.** Збірка від громади на Р. Ш. переслав Йосиф Семенків 12.75

32) **Боффало, Н. Й.** Падолистова збірка на інвалідів і сироти ...72.00

33) **Алентавн, Па.** З місячного мітінгу Бр. св. Михаїла, від. 147 У. Н. С. на Р. Ш. 10.75

(Конець буде).

ГАЛИЧ.

ПЕРЕД ГАЛИЧЕМ.

Чи то той Галич, що перед віками
Колись широко славою пишався?
Чи то той Галич, що перед літами
В Червоній Руси столицею звався?
Чи то той Галич, де яснів високо
Володимирка двір озолочений?
Греміли віча на ввесь край широко,
Славився княжий полк ізоружений?
Чи то той Галич, де щасливо, мило
Жили бояри, славні воєводи,
Що з ними часто Осьмомисл, Данило
І Роман сміло пускались в походи?
Чи то той Галич, де в часи предавні
З всіх сторін світа купці приїзджали?
Царі богаті і королі славні
Сватів до княжих дочок посилали?
Чи то той Галич, що то улицями
Пишався гарно наче ранія зоря
І золотими славився церквами,
Владів від Сяну до Чорного моря?

НАД ДНІСТРОМ.

Чи то Дністер той, що перед віками
Великі води береги ширили,
Що наче кріпость перед ворогами
Престольний город Галич хоронили?
Чи то Дністер той — береги, долини,
Куди, бувало, теплою весною
Король Данило свобідної днини
Вживав проходів разом з дружиною?
Чи то Дністер той, що по його водах
Купці галицькі товар свій сплавляли,
А княжі полки в сміливих походах
Під Новий Галич землю здобували?
Чи то Дністер той, що шумів бурливо
Як ті бояри, що над ним сиділи,
Горді буяли бутно і безжурно,
По престіл княжий сягати уміли?
Чи то Дністер той, що за Осьмомисла
Звозив богацтва із усего світа
В свої скарбниці, як убога Висла
В пісках своїх ще коротала літа?

ПЕРЕД РУЇНАМИ.

Чи то направду ті самі руїни,
Що була кріпость в них княжого роду,
Чи то ті може замкові стіни
Колись богаті з гори аж до споду?
Чи то руїни ті самі, де башти
Колись високо під хмари сягали,
Відкіля вої на всі штири части
Ворожі орди стрілами зганяли?
Чи то направду ті замку руїни,
Що Осьмомисл з них слав журливі [думи
Як захистити державу від зміни,
Зібрать на полки як золота суми?
Чи то руїни ті зі замку того,
Де голосилась „Правда" Галичанам,
Де князь Роман колись з престола сво- [го
Зі сміхом гордо меч вказав Римлянам?
„Мені не треба вашої корони,
Я князь, мій гострий меч до всего [справний,
Він сам підносить, сам і бурить трони,
Я є і буду завжди православний?"
Ох, той сам Галич і Дністер в долині
І ті руїни, що у груз розпали,
Про давню славу нам говорять нині,
Чим були предки і як проживали.
Чим були предки давною добою
І як уміли рідний край любити,
Як визначались геройством у бою,
Хоч і життєм прийшлося наложити.
О, Галич, Галич, сину України!
Довлюся й плачу нині над тобою,
Який ти бідний, в поневірці, тліни,
Обдертий з блеску лихою судьбою,
Наче прошак той, аж сумно згадати, —
Що нині з блеску і з богацтва твого
Остали звалища з князів палати,
І назва Галич — ось і стілько всього!

Сильвестер Калинець.

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН ЛЕЖАХОВА, ЯРОСЛАВСЬКОГО ПОВІТУ.

Дорогі Родимці:

Як тоє листє відриває вітер і несе по всіх усюдах широкого світа, так і нас доля відігнала від родини, від рідних хат і кинула нас на далеку заморську країну долі шукати. Неодин з нас виїджав з рідного села з думкою, що побуде якийсь час в Америці; заробить гроша і повернеться домів тай буде жити разом зріднею. Але сталось інакше. Семилітня війна, яка обняла цілу Европу, не минула і нашої української землі. Знищила все, а тимсамим спинила і нам поворот до рідної землі. Всім Вам відомо, що перед війною була у нас читальня Просвіти, котра так гарно розвивалась. В 1914 році, коли згоріла більша часть села, згоріла і читальня, а разом з нею згоріло і просвітнє життє в цілому селі. По війні наші браття з рідного села віднеслись до нас з просьбою, щоб ми помогли їм побудувати хоч маленьку свою хату, деб вони могли сходитись і відновити передвоєнне життє. Ми зрозуміли потребу наших братів і взялись горячо до діла так, що на протязі короткого часу ми вислали $560 з Филаделфії й околиці, а Лежахівці з Шикаґа $425.00. Але на тім не конець. Дім вже стоїть вимурований і покритий але докінчити його як слід то потрібно багато гроша. А хто дасть? Дім неукінчений, на просьби листовні невідзиваєсь ніхто крім двох згаданих громад. А хтож його укінчить? Село знищене війною, кількаразові бої, які тривали над Сяном, знищили село; скопали землю окопами; кількаразові походи війск австрійських, московських, німецьких і польських знищили господарку села. Тепер великий вилив Сяну на весні знищив богато засівів. І ниж може той бідний селянин дати поміч на укінчення того дому? А ще тепер так високі податки, які накладає ляцький уряд. Родимці: Наш селянин може дати поміч фізичну а матеріяльну поміч мусимо дати ми Лежахівці з Америки. І коли укінчимо сей дім ми зробимо велике діло. Перше що лишимо гарну памятку по собі, бо неодин з нас не вернеться до села. Друге, дамо змогу черпати освіту нашим поневоленим братам. Отож до праці, до праці всі, хай не буде ні одного, щоби не дав жертви на будову Народного Дому в рідному селі! Дім збудований в українському стилю, плян дому виробив інжинір Дм. Кашубінський з Ярослава безплатно. Гроші просимо слати на сю адресу: Іван Глиняний, в Ліжахові.

За Комітет односельчан Лежахова, в Филаделфії:

І. Мороз, голова.
І. Кіцак, секретар
Ю. Ґораль, скарб.

О дальші інформації просимо голоситись на слідуючу адресу:

John Kicak
717 N. Franklin St.
PHILADELPHIA, PENNA.

ГАЙДАМАЦЬКИЙ СКАРБ.

Повість з кінця XVIII століття.

За В. Лозинським

переповів Михайло Ценівський.

(16)

Вістка ця вразила Фоґельвандра, бо ударемнювала навіть найкоротшу відпустку.

— Ти здібний і сміливий. Був французьким офіциром і маєш висше військове знання. В цілому ґарнізоні нема більше як трьох офіцирів, що служили в великих взірцевих заграничних арміях: я, ти і ротмистр Нарвой. Поділимося працею. Я буду тут і там, всюди і ніде, Нарвой обійме команду Кармелітських шанців, а ви Бернардинських укріплень.

— Як ваша воля, пане полковнику!

— Пане рітмайстер, памятайте, що то вельми важне завдання! Бернардинських укріплень муситься боронити обережно і з найбільшою енерґією. Додам вам відділ пішої ґвардії полку ґенерала Грабовського. То мусить вистарчити, бо більше війська не маю.

Фоґельвандер попращав полковника і вибіг на місто.

На вулицях міста счинився великий рух. Звідусіль спішило військо дрібними відділами й уставлялося на Ринку перед головною вартівнею проти архиєпископської палати. Більше було галасу як війська. Ціла львівська залога виносила мало що над 500 люда. Драґонією проводив рітмайстер Нарвой і Фоґельвандер.

Фоґельвандер застав свій відділ на Ринку, уставлений здовж південної сторони. Мав зараз іти з військом до Бернардинського монастиря. Обсадив монастир і взялися горячково до роботи. Настала ніч. Місто було тихе і глухе, спочивало спокійним сном під чистим зоряним небом. Минув один день, минув другий — конфедератів не було. Вони кілька миль від Львова розложилися табором і ждали підмоги. Сподівалися, що прийде шляхта сяніцька і перемиська, що свіжо приступила до Барського союза.

Так минув цілий тиждень. Ця ненадійна проволока була справжньою мукою для Фоґельвандра. Нетерпеливий, ґарячий настрій, який не знав ждати, дразнив його все більше. Думка про фанаріотку, котру може Шахін вивіз із собою в далекі сторони, а може продав котромусь із пограничних башів, приводила його майже до розпуки.

Нарешті відізвалися далекі стріли. Королівські фурвахти, прогнані наступаючими конфедератами, почали втікати до Львова... Вертали з присілків, а всі приносили вістки недалекого нападу. Конфедерати стали під мурами Львова.

Було їх багато більше від львівської залоги. Два більші відділи конфедератів під проводом жужельницького старости Пулавського і вартельського старости Дзєжбіцького получитися перед кріпостю. Стапули головною силою проти краківської брами, у підніжа горбів. Відтак вигнулися півколом попід Кармелітський монастир аж до Бернадинського монастиря.

Цілий конфедератський відділ складався майже виключно з кінноти; артилерія то були малі двірські гарматки, не дуже страшні. Про облогу, про здачу залоги годі було говорити. Львівську кріпость могли здобути конфедерати лише нечайним, сильним наступом.

Зараз із першим сумерком ударили конфедерати на львівські укріплення. То була грізна ніч для мешканців Львова. Конфедерати вдарили рівночасно в двох місцях: на монастир Кармелітів і на Бернардинські укріплення. Тут команду мав Фоґельвандер.

Наступ був завзятий. Барська кіннота почвалала під вали, злізла з коней і почалась дерти на мури.

Фоґельвандер припустив конфедератів як найблизше; колиж під валами заблисли їх шаблі, і всі певні побіди вдиралися на шанці, тоді на команду драґонія засипала їх градом влучних стрілів. Між наступаючими счинився заколот. По двох таких сальвах конфедерати відступили в великому безпорядку, полишаючи ранених і вбитих.

Рівночасно відкрито наступ на Кармелітські укріплення.

Одначе конфедерати не дали відстрашитися першою невдачею. За кілька годин повторили наступ на цілу східну оборонну лінію. І знову відперли їх. На світанку пробували ще щастя втретє. Тепер ударили в трьох місцях: на Бернардинський монастир, на Кармелітський і на Галицькі укріплення. Та був найсильніший наступ. Здавалося, що конфедерати одержали нову підмогу. Кидали ґранати на місто і на передмістя. Почали горіти передміські забудування, Луна показалась ранною зірницею. Ґранати впали на Кармелітський монастир. Знялася пожежа. Була велика небезпека. Коли конфедерати запримітили переполох на Кармелітських шанцях, відступили від наступу на Бернардинські шанці, щоби вдарити там подвійною силою. Колиб дісталися до монастиря Кармелітів, могли впасти в сам ринок, заїняти місто одним махом, бо Босацька фіртка яка замикала нинішню Руську вулицю, булаби вже слабою перепоною.

Коли Фоґельвандер побачив, що конфедерати відступають від Бернардинських укріплень, забрав своїх драґонів і вийшов зі шанців. Кинувся з баґнетами на конфедератів. Вправді жовніри розбили вмить конфедератську товпу. Вправні жовніри Кармелітського Костела й гнали перед соою, як безборонну товпу. Полковник Коритовський артилерією з Галицьких шанців счинився переполох між конфедератами, котрі наступали тут. Вони, втікаючи, дісталися на драґонію Фоґельвандра. Відступали в безпорядку й поширювали трівогу у власних рядах.

Коли сходяче сонце кинуло світло на побоєвище, вже під Львовом не було конфедератів. Сам командант Коритовський дякував Фоґельвандрові за оборону.

Коло полудня звідомили Фоґельвандра, що конфедерати з цілим обозом утікають у сторону Поділля. Милю відси, на бродському тракті дігнали ще їх громадки.

Під впливом похвал Коритовського став Фоґельвандер думати над цим, що требаб усе, що знав від Трохима, виявити йому.

Вкінці рішився й явився перед Коритовським і оповів йому цілу пригоду з гайдамакою Трохимом, як то тиждень тому мали добити на шанцях одного з гайдамацьких полонених. Жаль було його Фоґельвандрові, здержав жовніра, котрий мав стріляти. Кавав компанійця віднести до шпиталю. Доктор Бамбер перевязав йому рани і компанієць прийшов до здоровля. Певне з вдячности Трохим признався перед Фоґельвандром, що знає про закопаний скарб. Жертвував Фоґельвандрові часть того скарбу, коли верне йому волю. Наче в завдаток дав перстень із брилянтом. Камінь має бути дуже рідкий і дорогий, а Амштель оцінює його дуже високо.

Фоґельвандер бажав віддати перстень у руки команданта. А з гайдамацькою тайною хай зробить, як сам думає.

Коритовський з зачудуванням вислухав Фоґельвандра. Спитав його ще про деякі близші подробиці й сказав:

— Ви поступили справедливо, коли повідомили мене про цю чудну історію. Оповідання про скарб може бути пересаден, але може бути також правдиве. В кожньому разі мусимо доходити цієї справи. Пійдеш зі мною, пане рітмайстер, до пана старости Кіцького. Він спише твої зізнання урядово, а потім разом пійдемо випитати гайдамаку.

Фоґельвандер вийшов із Коритовським. По дорозі з зацікавленням розмовляли про сповідь Трохима. Аж тут нечайно якийсь задиханий чоловік припав до Фоґельвандра.

То був слуга Ставропігійського Братства.

— Пане рітмайстер, — викликнув — бігаю за вами вже годину. Був я у Бернардинів, був на кватирі, був на вартівні... був в унтерштабі...

— Щож хочеш? Говориж тепер, коли найшов мене.

— Я нічого не хочу — говорив задиханий сторож — але отець Атанасій хоче конче, щоби я зараз повідомив пана рітмайстра, що той... той... ватажок, як кажуть...

— Помер?! — перебив нетерпляче Фоґельвандер.

— Утік! не вмер! — викликнув сторож.

— Як? А підчас тої конфедератської авантури, прошу пана рітмайстра. В братстві счинився переполох, як у місті знялася пожежа... Нині рано дивиться отець Атанасій — нема! дивляться всі: нема! дивлюся й я: нема ватажка, утік!

(Дальше буде).

ДОПИСІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Український Хор ім. Олександра Кошиця в Филаделфії.

Хочемо поділитися з українським загалом радісною вісткою. На днях завязався в Филаделфії, заходом Драматичного Кружка ім. Тараса Шевченка і Стрілецького Гуртка **Український Хор ім. Ол. Кошиця.**

Дириґент хору є бувший член Українського Національного Хору.

Проби хору відбуваються в Українськім Домі при 847 Френклин Ст. в середу від 8—10 вечером і в неділю від 7—9 вечером.

Український Хор ім. О. Кошиця приготовляється перший раз виступити на концерті в честь Тараса Шевченка, який відбудеться з початком квітня с. р.

Всіх охочих до співу просимо голоситись в Українськім Домі, 847 Френклин Ст. в ті самі дні, коли відбувається проба хору, то є в середу від 8—10 вечером і в неділю від 7—9 вечір.

Теодор Свистун.

ЕЛМАЙРА, Н. Й.

Ще раз одна просьба.

Проситься всіх тих, що походять з села Карів, повіт Рава Руська, аби поспішились із жертвами на будову Народного Дому в Карові. Як вам вже відомо, браття в рідні́м селі задумали серед нинішних обставин будувати такий дім, де будеть міститись саля театральна, читальня, склеп кооперативний і спілка молочарська. Як раз тепер прийшов лист з нашого села де пищуть і просять наших рідних, щоби ми помогли їм в тій важній будові, що буде гордістю нас всіх побачити такий будинок величавий. Де перше коршма стояла, там має бути на тім самім місці Народний Дім просвіти.

Вони просять як найскорше вислати якусь першу поміч, щоби могли закупити і звезти матеріял. Ну, і що-ж, поважані краяни, будемо чекати? Свобода ще в літі аж два рази вже нам містила поклик на своїх шпальтах, а нині третій раз. Нема чого отягатись, бо нікого та справа не мине. Кождий з нас звязаний із селом. Кождий має там якусь рідню, знайомих, то нема чого тягнути справу в безконечність. Складайте жертви, краяни, на таку цінну будову, де нам буде честь всім і нашому селу і всій Україні як повстане ще одна народня будівля, хотяйби в селі. Отже складайте жертви, наші бизнесмени, фаховці, звичайні робітники, фармери. Святий обовязок і природна річ, щоб ми їм помогли. Кождого жертводавця імя буде записано до золотої книги, що буде уміщена при вході до будинку, де будуть наші рідні читати, хто дав яку жертву, а хто нічого, то ми постараємось, щоби і такого імя було там на ганьбу їм і їх знайомих. В тій справі ми постараємось о німецьку дісципліну, щоби всі жертвували, хто чия ласка. Проситься тих, що поєдинчо мешкають по ріжних плейзах, в майнах, на фармі, як хочуть більшу суму жертвувати, то нехай посилають просто до Карова на імя Андрій Сайчук, або до нашого комітету в Elmira, N. Y., що утворився тут і вже зібрав досить поважну суму на річ Народного Дому в Карові. Виписувати чеки або мони ордери на імя: Ониськo Осташевський а посилати на адресу: Григорій Левуш, 1011 N. Main St., Elmira, N. Y. Всіх жертводавців оголоситься пізнійше в Свободі.

Еміль Золя.

РАМЕНА МАРКІЗИ.

I.

Маркіза спить у великому ліжку, отіненому занавісою з жовтого атласу. В полудне рішається отворити очи, пробуджена ясним звуком годинника.

Тепло в кімнаті. Диван, портієри при дверях і вікнах роблять із неї мягке гніздечко, куди холод не продістається. У воздусі смуги тепла й запаху. Тут вічна царить весна.

Ледви маркіза пробудилася, її зняв, здалось, якийсь неспокій. Відкинула ковдру й дзвонить на Юлію.

— Ясна пані дзвонили?

— Чи є відлига?

Ох, добра маркіза! Яким зворушеним питається голосом! Думає про той холод, про північний вихор, котрого сама не відчуває, а котрий є такий жорстокий для нужденних схоронищ бідних людий. Тому питається, чи може перебувати в теплі без докорів совісти, без журби над тими, котрі дріжуть із холоду.

— Чи є відлига, Юліє?

Покоївка подає пенюар, огрітий до ясного огню коминка.

— О, ні, прошу пані, не заноситься на відлиґу, противно мороз щораз сильнійший. В омнібусі найшли замерзлого чоловіка.

Маркіза радіє наче дитина, плеще в долоні й скрикує:

— Ах, як то гарно! Пійду пополудні на совганку!

II.

Юлія поволи підносить заслони в вікнах, щоби надто скора ясність не вразила ніжного зору маркізи. Блакитний блеск снігу наповняє кімнату погідним відблеском. Небо сіре, але це така гарна сірість, що пригадує маркізі сукню з сіро-перлового шовку, яку мала на собі вчера на балі в міністерстві. Сукня була прибрана білою гіпюрою, (коронкою) подібна до снігу, що звисає на дахах на блідому тлі неба.

Маркіза була вчера чудова в нових діямантах. Пійшла спати в пятій рано й ще тепер голова її трохи тяжка. Сіла перед зеркалом, а Юлія підносить струю її ясного волосся. Пеньюар зісувається аж до половини плечей і видно наґі рамена.

Ціла одна ґенерація постарілася, подивляючи рамена маркізи. Відколи гарні жінки почали декольтуватися і танцювати в Тіілеріях (давня королівська палата в Парижі), маркіза серед товпи, що відвідувала офіціяльні сальони, світила раменами з витривалістю, що говорила виразно про красу другого цісарства. Залежно від моди викроювала сукні від берега шиї аж до нирок і поволи виявила всі скарби свого стану. Нема ні одного місця на її плечах і грудях, що не було би звісне.

III.

Не треба, самособоє, описувати рамена маркізи — вони такі популярні як Новий міст. На протязі вісімнацяти літ були невідлучною частю усіх публичних балів і торжеств. Вистарчить побачити їх беріжок у якім сальоні, щоби викликнути: „Ось маєш! маркіза! Пізнаю чорний значок на лівому рамені!

То рамена дуже гарні, білі, повні, провокуючі. Погляди цілої одної влади пересунулися на них, додавали їм фінезії, як тим камінним плитам, які вигладжують ноги товпи.

Колиб я був чоловіком або любовником, волів би я поцілувати кристальну клямку в кабінеті міністра, витерту руками інтересентів, як доторкнутися устами тих рамен, які чули віддих усього елеґантного Парижа. Коли подумати про тисячі похотей, що кружляли довкола них, насувається питання, з якої глини виліпила їх природа, що сі похоти не зжерли їх і не розбили, наче статуї, виставленої в огородах на вплив воздуха, котрим вітри стерли риси.

Маркіза свою скромність помістила деинде. З рамен своїх зробила інституцію. А як боролося за владу свого вибору! Вже на становищі, всюди присутна в Тіілеріях, у міністрів, в амбасадах і в звичайних міліонерів, усміхами побуджувала нерішучих, піддержувала престол на грудях із алябастру, виявляла в хвилях небезпеки маленькі, чудові куточки, що говорили більше як шпади вояків. А грозили обтинанням станика щораз дальше, доки найзавзятійші члени опозиції не признають себе побідженими.

Рамена маркізи все були цілі й побідні. Несли світ, а найменша пляма не виступала на їх білому мариорі.

Нині пополудні, як вийшла з рук Юлії, зодягнена в пречудову тоалєту, маркіза пійшла на совганку. Совгається чудово. В ліску було страшно зимно, північний вітер щипав пані в носи й уста, начеб кидав у лице пригорщами дрібного піску. Маркіза сміялася. Дуже її то тішило, що так зимно. Подеколи йшла огрівати ніжки до огню розпаленого над берегом озерця. Пізнійше верталася в ледоватий воздух, мчалася ластівкою, що летить понад самою землею.

Яка знаменита совганка! Як то добре, що нема відлиги! Маркіза могтиме совгатися цілий тиждень!

Вертаючи Елізейськими полями, маркіза побачила в одній з алей напів живу бідолашну жінку. Дріжала з зимна під деревом.

— Нещаслива! — прошептала маркіза.

А що повіз їхав дуже скоро і маркіза не могла найти гаманця, кинула бідній жінці китицю білого бозу. Китиця варта була добрих пять люідорів.

Переклав **М. Л-ий.**

Катальоґ Книгарні „Свободи"

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержане своєї літератури, не жаліли часу на читанне книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи" остається в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

КНИЖКИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

(Твори зазначені звіздкою (*) є друковані в Америці, зглядно в Канаді; твори зазначені хрестиком (†) вийшли друком у старім краю; твори без жадних знаків є видані „Свободою").

- † **Абатеса ді Кастро,** оповідання, Стендаль, пер. С. Пащенко ... 40
- * **Абу Касимові капці,** арабська казка І. Франка ... 30
- * **Амалюнга або дочка дебрів,** оповідання з часів боїв між Европейцями й Індіянами ... 20
- **Американські трости.** — Ковбок (казка). — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолі ... 15
- † **Андріян і Антіной,** роман, Г. Еберс, перекл. М. Троцький, два томи ... 95
- † **Аритметичні правила А. Чепіги** (перерібка В. Верниволі) ... 20
- † **Байки Езопа для української молодіжи,** переповів Л. Селянський, з 4 ілюстраціями, брош. 20, опр. ... 30
- † **Байки Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого,** з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
- † **Байки Івана де-ля Фонтена,** переклав Л. Селянський, брош. 20, опр. ... 30
- † **Байки Леоніда Глібова,** з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
- [illegible] ... 10
- [illegible] й инші оповідання, Ів. Франка ... 25
- [illegible] повісти изъ старого и нового Завѣта (з образками), написали священник О. Л., опр. ... 1.50
- [illegible] святе письмо старого і нового завіту мовою русько-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра І. Пулюя, в полот. оправі ... 3.00
- † **Біля машини,** оповідання В. Винниченка ... 10
- * **Блискавиці,** суспільна студія і Жовнірські оповідання, Мих. Яцкова ... 50
- **Богдан Хмельницький в Галичині** (2 ілюстрації). — Письмо (5 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі ... 15
- * **Боги жаждуть крови,** нап. Анатоль Франс, з французької мови переклав О. Пашук ... 75
- [illegible] світів В. Велса ... 40
- [illegible] ... 5
- * **Борба за правду,** повість А. Кащенка ... 50
- † **Борба за правду,** історичне оповідання А. Кащенка, видання 4-те ... 45
- * **Борба Українського Народу за волю і незалежність.** Огляд подій за рр. 1918, 1919 і 1920, і як будувалась Українська Держава. Написав Д. Долинський ... 1.00
- † **Брати Моуглі,** оповідання з життя дитини між звірями, Р. Кіплінга (переклав Ю. Сірий) ... [illegible]
- * **Буквар для дітий першого року науки** (Народна Школа, перша часть), опр. ... 30
- * **Буквар Дм. Андрейка** ... 50
- * **Варвара Убрик,** опов. з життя в монастирах ... 40
- * **Варіят з 1906 року.** — 2. Вірші. — 3. Між бурливими филями, драма на 4 дії, В. В. Бабієнка ... 35
- **Весела бандура,** повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців ... 50
- **Весела книжочка,** з 17 образками. Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий ... 35
- * **Ветеринар,** або як лічити і плекати домашні звірята, зібрав і перевів після українських і англійських видавництв М. М. Белеґай, з ілюстраціями ... 60
- * **Вечері на хуторі біля Диканьки,** повістки Миколи Гоголя ... 15
- **„Верховина",** сольова пісня з акомпаніяментом фортепяна, уложив Мих. Зазуляк ... 50
- † **Вибір поезій,** О. Федьковича ... 10
- * **Віддячився,** оповідання з козацької давнини, А. Чайковського ... 1.00
- † **Відмолодження,** після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками ... 10
- † **Відродження,** роман Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, виправлене, з текстовою реставрацією Б. Боднарського зрівняне видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, опр. ... 2.75
- † **Від себе не втечеш,** оповідання Марка Вовчка ... 20
- **Вільний чоловік** і инші оповідання, Ст. Костіва ... 40
- **Вічевий співаник** ... 5
- * **Вічний Жид** ... 10
- † **В затінку й на сонци** та инші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, опр. ... 50
- * **В неділю рано зілле копала,** оповідання О. Кобилянської ... 75
- **Вода в природі.** — Уміркований та щирий, В. Винниченка. — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі ... 20
- † **Вступ до метафізики,** нап. Анрі Берґзон, пер. Евген Яворовський ... 35
- * **В тумані,** оповідання, Л. Андреєва ... 20
- † **Всесильний долар,** оповідання А. Хомика, пер. Н. Суровцова ... 45
- † **Гайдамаки Тараса Шевченка,** видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоном, велика настільна книга (13x17 цалів), в карт. оправі 3.50, в полот. оправі 5.00, в люкс. оправі ... 6.00
- † **Гайдамаки Т. Шевченка** ... 50
- * **Галицькі анекдоти,** гумористичні оповідання, Мст. Руса ... 10
- † **Галичина в життю України** др. М. Лозинського ... 25
- * **Галка смерти.** Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держирука ... 5
- * **Гарна історія о терпеливій Олені, донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя** ... 20
- **Гаси огонь, поки не розгорівся** й инші оповідання ... 20
- * **Герой капіталу** Аптона Сінклера (переклала Н. Романович) ... 30
- **Гетьман Мазепа.** Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями ... 25
- * **Гіпнотизм і суґґестія** в 2-ох частях ... 40
- † **Голод,** оповідання, В. Винниченка ... 5
- † **Гордий цар, Про царенка Івана та чортову дочку,** українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського ... 20
- † **Гостинці,** збірка фейлетонів, Миколи Синежупанця ... 25
- † **Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці.** Друге видання з одмінами й додатками. Написав др. Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі 3.75
- * **Грішники,** роман-хроніка, О. Я. Кониського ... 80
- * **Гумор і сатира** ... 25
- † **Гумориски,** нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. ... 20
- **Гуцули й Гуцульщина** Г. Хоткевича ... 25
- **Геновефа,** оповідання про княжну невинно засуджену на смерть ... 30
- † **Геновефа,** оповідання для народу, переповів Антін Яворівський, з численними образками ... 35
- † **Голем,** оповідання, Г. Майрінка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі ... 1.50
- * **Дарвінізм** Еміля Ферріера (переклад з франц.) ... 80
- **Два брати** (з байок) Братів Ґріммів ... 15
- * **Два мужі — одна жінка,** оповідання Е. Золі (переклав Ом. Ревюк) ... 20
- * **Дві могилі,** оповідання з сибірського життя І. Королевського ... 10
- * **Дві староруські повісти про св. О. Николая,** нап. др. В. Щурат, з 3-ма ілюстраціями ... 10
- * **Девять братів і десята сестриця Галя,** Марка Вовчка ... 20
- † **Девять братів і десята сестриця Галя,** оповідання Марка Вовчка ... 20
- **Де любов, там і Бог,** оповідання, гр. Л. Толстоя (переклав Ю. Сірий) ... 15
- † **Дещо про гроші** ... 10
- * **Діявольська справа,** або Як ксьондз Шмідт замордував Анну Авмілер ... 25
- * **Для домашнього огнища,** повість, І. Франка ... 85
- * **Доля України,** вірші, Дм. Штогрина ... 35
- * **Домашна кухня,** або як варити і печи, Леонтини Лучаківської, в оправі ... 1.00
- * **Домашній лікар,** М. М. Белеґая ... 75
- † **Достойно єсть,** збірка в Шевченкові роковини ... 15
- † **Думки Тараса Шевченка** ... 20
- **Дяк,** оповідання, Марка Вовчка ... 20
- † **Дужим помахом крил,** роман А. Крушельницького. Перший том 45 цнт., перший том друга частина 45 цнт., другий том перша частина 50 цнт., другий том друга частина 50 цнт. Всі чотири книжки ... 1.90
- * **Еволюція в образках,** Д. Гирда ... 1.25
- * **Евстахій,** повість з перших віків христіянства, Хрістофа фон Шміда ... 30
- † **Електричність,** Н. Р. Кемпбела ... 35
- * **Есперанто,** український підручник міжнародної мови ... 40
- * **Єзуїтська преподобниця,** історичне оповідання, Ор. Левицького ... 25
- * **Елисавета, мучениця на царськім престолі,** з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський ... 60
- * **Жителі Марса,** Вол. Ґериновича ... 10
- **Життя, зарібки, організації і т. п. в Злучених Державах** ... 15
- * **Житєпись чорта,** М. Шустакевича ... 15
- **Жінка і її значінне в суспільнім життю.** — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі ... 15
- **Жовнір; Оферма,** оповідання з війск. життя ... 10
- † **Завдання нової школи,** нап. др. Густав Вінекен ... 10
- **За вольности України** Яр. Весоловського ... 5
- † **Заліся,** повість Осипа Маковея, друге справлене видання, брош. ... 1.00
- † **Замітки про сільське господарство** Вол. Нікольського ... 35
- † **Записна книжка,** оповідання, В. Винниченка ... 5
- * **Запорожська слава,** історичне оповідання, А. Кащенка ... 50
- † **Запорожці,** казка Івана Нечуя Левицького ... 20
- * **За рідний край,** оповідання з часів Хмельниччини, Н. Бурлаки ... 30
- **За сестрою,** оповідання з козацької старини, Андр. Чайковського ... 35
- † **Захар Беркут,** образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, опр. ... 1.50
- † **Збірка „Вільного Слова"** за перший рік видання в полоні 1916 року ... 10
- * **Збірка оповідань для української молодіжи** ... 40
- **Збірка повісток** ... 10
- † **Збірник народних пісень і дум,** брош. 50, опр. ... 65
- † **З вершин і низин,** збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій, в оправі ... 3.40
- † **Звідки взялися і що значать назви „Русь" і „Україна",** др. Л. Цеґельського ... 30
- † **З Дніпра на Дунай,** оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те ... 40
- † **Земля,** повість Ольги Кобилянської, опр. ... 2.00
- **З життя первісного чоловіка,** про життя первісних і сучасних дикунів ... 35
- † **З журбою радість обнялась,** збірка віршів, О. Олеся ... 60
- † **З культурного життя України,** нап. др. Зенон Кузеля ... 10
- * **З ласки родини,** повість в 3-ох частях, др. А. Чайковського ... 1.50
- † **Змагання,** оповідання, А. Крушельницького ... 90
- **Знанне життя,** др. С. Демидчука ... 30
- † **Зоольоґія для вищих початкових шкіл та ґімназій** з багатьома малюнками та барвними таблицями, нап. др. Іван Раковський, брош. 50 опр. ... 75
- **З років війни,** сатиричні ілюстрації з европейської війни, оповідання і инше про старий край і Америку ... 30
- * **З теренів европейської війни,** що ділось і діесь в нашім рідним краю ... 50
- * **З фільозофії політики,** нап. др. А. Крістензен, пер. Мих. Лозинський ... 65
- † **Знак чотирох,** дитективний роман, нап. Конан Дойл ... 75
- * **Іван Дурак** та инші оповідання, гр. Л. Толстоя ... 25
- * **Іван Франко,** біографічно-літературний нарис ... 20
- * **Із зирячого царства,** перша сотня найкращих казок. Зібрав В. Держирука ... 20
- * **Ікона Пречистої Діви,** оповідання для народа, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Вас. Мереньків ... 10
- **Ілюстрована збірка.** Вуси (3 ілюстрації).—Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана запорожським козакам. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти ... 20
- * **Ілюстрована історія України в 2-ох томах,** М. Грушевського, в оправі ... 3.25
- * **Ілюстрована свята інквізиція,** страшна смерть за віру в Бога ... 50
- * **Ілюстроване українське письменство в житєписах,** др. М. Пачовського ... 35
- * **Індустріяльний юніонізм** Даниїла де Леон і Промова В. Дебса ... 25
- † **Інститутка,** оповідання Марка Вовчка ... 20
- * **Історія боротьби віри з наукою** Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) ... 1.50
- † **Історія Греції та Риму для школи й самонауки,** з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський ... 65
- **Історія заложення Злучених Держав Північної Америки.** — Самсон. — До тих, що сміються з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі ... 15
- * **Історія Московщини до Петра Великого** ... 40
- * **Історія о золотокрилім лицарю** ... 10
- * **Історія про гарну Магельону,** оповідання з давних часів, і Про злодія у селі Гаківниці, оповідання, П. Куліша ... 25
- * **Історія про Луця Заливайка,** Ів. Наумовича ... 30
- * **Історія про сироту Івася** ... 20
- * **Історія України-Руси,** з образками, нап. Олександер Барвінський, з додатком ґеоґрафії українських земель ... 40
- † **Історія української громади в Раштаті,** нап. Омелян Терлецький, з ілюстраціями ... 1.75
- † **Казки братів Ґріммів,** з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті ... 20
- † **Казки братів Ґрімм в чотирох томах з 180 малюнками,** том І. ... 60
- † **Казки Вільгельма Гауффа,** з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) ... 60
- † **Казки Вільгельма Гауффа,** з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) ... 60
- **Казки про Циганів** ... 10
- † **Казки Бехштайна,** ч. 1 ... 50
- † **Казки Бехштайна,** ч. 2 ... 50
- † **Кайдашева сімя,** повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, опр. ... 1.50
- * **Каменярі,** журнал студентського кружка за рік 1919 ... 1.00
- * **Камінна душа,** повість, Гната Хоткевича ... 1.50
- * **Карл Маркс,** його життє і наука, Еміля Гекера ... 15
- * **Кармелюк і Невільничка,** оповідання Марка Вовчка ... 20
- † **Кармелюк, Невільничка,** народні оповідання Марка Вовчка ... 20
- * **Катихизм христіянсько-католицької релігії,** третий наклад ... 30
- * **Кльод Ґе** і другі оповідання ... 20
- * **Кляса проти кляси,** Л. Мартова ... 5
- † **Книжка про Німеччину.** Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі ... 1.00
- * **Кобзар Т. Шевченка** (в 1-ім томі) ... 1.00
- * **Кобзар Т. Шевченка** (в 2-ох томах) ... 1.50
- † **Кобзар Тараса Шевченка,** з портретом автора, сторін XVI+707, опр. ... 2.50
- * **Козацька пімста,** оповідання з козацької старовини, А. Чайковського ... 30
- † **Козацька помста,** оповідання з козацької старовини, Андрія Чайківського, друге видання ... 40
- * **Коли зійшло сонце,** оповідання з 2.000 року, П. Крата ... 30
- † **Коляди або пісні на Рождество Христове,** одиноке на народню мову поправлене видання ... 20
- **Коляди і щедрівки на Різдво Христове і Богоявлення,** з додатком пісень страстних, воскресних і инших пісень церковних ... 25
- † **Контрасти,** нарис, В. Винниченка ... 10
- * **Коротка історія біблійна,** Старий і Новий Завіт ... 50

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ: — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Книжок на C. O. D. не висилається. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовленню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки, коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий [illegible], як подано у повисшій адресі.

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.